

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Siuntion kunta ei anna tästä kohdasta lausuntoa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Perusajatusta työvoima- ja yrityspalveluiden siirtämisestä kuntien vastuulle on tarpeellinen ja sinänsä erittäin kannatettava. Uudistuksessa tulee resurs-soinnin ja rahoituksen osalta olla oikeasuhtaista suhteessa tehtäviin ja kokonaisuuksiin. Kuntien erilaisuus tulee ottaa huomioon, samoin kuin eri ryhmien oikeudet, kuten asukkaiden kielioikeuksien toteutuminen kaksikielisillä alueilla.

Jakautuminen TE-alueisiin ei saa heikentää työvoiman liikkuvuutta, eivätkä työssäkäyntialueet saa pilkkoutua uudistuksen myötä.

Esitys ei puutu hyvinvointialueiden ja TE-alueiden yhteistyöhön, vaikka sen rooli korostuu mm. pitkäaikaistyöttömien työllistymisen mahdollistamisessa.

Esityksessä ”E-puoli” on jäänyt varjoon, sillä esitys ei keskity elinvoimaan, joka on kunnille vähintään yhtä tärkeä tehtävä. Ehdotuksessa ei oteta kantaa mm. kuntien kehittämissyhtiöiden rooliin. Kunnille asetettu velvoite tarjota tasalaatuisia TE-palveluita kaikkialla Suomessa pitäisi ulottaa myös ELY:n yritysrahoituksen volyyymiin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Ehdotetun 2 luvun 2 §:n mukaan kunta järjestää työvoimapalvelut itse, mikäli kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000. Muuten kunnan on muodostettava yhteistoiminta-alue yhden tai useamman kunnan kanssa 20 000 työllisen määrän saavuttamiseksi. Työllisyysalueen tulee olla alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva.

Lakiehdotuksen perusteluista ei löydy suoraa perustetta sille, miksi järjestämisvastuussa olevan tahon tulee olla juuri 20 000 työllistä. Kuntaliiton antaman lausunnon mukaan edellytetty 20 000 työvoimapohja tarkoittaa käytännössä yli 40 000 asukkaan väestöpohjaa. Yhdistettynä yhtenäisen työssäkäyntialueen vaatimukseen ehdotettu lainsäädäntö edellyttää vielä huomattavasti suurempaa työvoima- ja väestöpohjaa.

Alueelliset erot työmarkkinoissa ovat äärimmäisen suuria, joten näin kategorinen henkilöperusteinen järjestämisraja ei palvele koko Suomen tarpeita.

Järjestämisvastuuta tulisi muuttaa siihen suuntaan, että kunnat voisivat keskenään sopia kuntalain mukaisilla järjestämistavoilla siitä, kuinka ne tehtävän järjestävät. Työllisyysrajaa tulisi laskea pienemmäksi ja alueiden muodostumisessa ottaa huomioon muut yhteiskunnalliset suhteet kuten esim. kielijakauma.

Lähtökohtana tulisi myös olla mahdollisuus hyödyntää työllisyyden hoitamisessa kuntien vastuulla jo nykyisin olevien tehtävien tuomaa lisäarvoa ja organisoitumista, kuten kuntien yhteistyörakenteita tai kuntien omistamia yhtiöitä.

Siuntion kunta yhtyy kuntaliiton lausuntoon, jonka mukaan lakiehdotuksessa on ongelmia perustuslain kannalta ja tähän asiaan on otettava vakavasti kantaa tulevassa lainsäädäntötyössä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

On hyvä, että lähtökohtaisesti kustannukset korvataan täysimääräisesti valtionosuuksia, mutta rahoitusvaikutuksiin kohdistuvia mekanismeja on syytä vielä arvioida uudestaan.

Kunnan rahoitusvastuu työnhakijan työttömyysetuudesta aikaistuu 101 päivästä ja kasvaa asteittain, kunnes henkilö poistuu järjestelmästä. Tämä kannustaa kuntia ehkäisemään pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä. Uudella maalla väestö kuitenkin kasvaa vaikeammin työllistyvien osalta, joten kannustinmalli toimii negatiivisemmin. Lisäksi malli ei kannusta vaikeasti työllistyvien asiakkaiden ohjaamiseen vaikuttavimpiin pitkäkestoisiin palveluihin (esim. omaehtoinen opiskelu), vaan lyhytkestoisiin (kurssitus jne.). Vie-raskielisille muita suurempi

palvelutarve kompensoidaan, mutta laskelmien perusteella Uudenmaan alueen suuri vieraskielisten osuus näyttää vaikuttavan rahoitukseen niin, että Uusimaa jää tappiolle rahoituksen jaossa.

Kuntiin kohdistuva riski taloudellisissa suhdannevaihteluissa on mainittu, mutta käytännössä suhdanteet heijastuvat myös kunnan muuhun tulokertymään, samaan aikaan kun se lisää automaattisesti ns. "sakkomaksuja". Tähän kaksoisrankaisemisen malliin tulisi kehittää kompensatiomekanismi.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Siuntion kunta ei anna tästä kohdasta lausuntoa

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Siuntion kunta ei anna tästä kohdasta lausuntoa

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Lakiluonnos on ongelmallinen perustuslain kunnan itsehallinnon kannalta ja tämä problematiikka on tuotu esiin muun muassa Kuntaliiton lausunnossa.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Lain tulee mahdollistaa lähipalvelut. Vaatimus yhtenäisestä työssäkäyntialueesta tekee esitetystä 20 000 henkilön työvoimakriteeristä käytännössä vaikeasti sovellettavan. Esimerkiksi Länsi-Uudeltamaalta merkittävä osa työvoimasta pendelöi pääkaupunkiseudulle. Uudistuksen logiikan mukaan tämä edellyttäisi muutaman erittäin suuren työssäkäyntialueeseen perustuvan te-organisaation luomista Uudellemaalle. Tämä ei liene lakiehdotuksen tarkoitus.

Yhteistyö te-alueiden ja hyvinvointialueiden välillä on paremmin huomioitava lakiuudistuksen valmistelussa. Esityksessä yhteistyövelvoite ei koske julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanoa. Yleisesti hyvinvointialueiden rooli, vastuu ja kannusteet suhteessa kuntiin on selkeytettävä. Hyvinvointi-alueilta näytävät puuttuvan kannustimet edistää sosiaali- ja terveyspalveluja saavan työttömän parempaa pääsyä työmarkkinoille.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Siuntion kunta ei lausu erikseen tästä kohdasta.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Yhteistoimintavelvoite ja toiminnan arviointimenettely yhdistettynä valtio-neuvoston päätösvaltaan muodostavat uuden ohjauksen mekanismin, joka rajoittaa kuntien itsehallintoa. Valvonta monimutkaistuu ja syö resursseja.

Valvonnan yhteydessä on arvioitava, kuuluuko vastuu havaitusta puutteesta tai epäkohdasta järjestäjälle vai tuottajalle vai kummallekin ja jos näin, miten vastuu määritellään eri toimijoiden välille. Ratkaistavaksi voi esimerkiksi tulla, mikä taho kantaa vastuun palvelujen saatavuudessa esiintyvistä ongelmista.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu enää erikseen näistä kohdista

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu enää erikseen näistä kohdista

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu enää erikseen näistä kohdista

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu enää erikseen näistä kohdista

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu enää erikseen näistä kohdista

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu enää erikseen näistä kohdista

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Kunnille siirtyvien tehtävien kokonaiskustannus on noin 700 miljoonaa eu-roa. Laskelmat on tehty vuoden 2019 kustannustoteutumien perusteella. To-teutumaan perustuvia kustannuksia korottavat mm. uuden asiakaspalvelu-mallin kustannukset, joiden suuruudeksi on arvioitu 70 miljoonaa euroa. Pe-rusteltua olisi, että kuntien valtionosuuspohjaan siirtyvien tehtävien kustan-nuksen määriteltäisiin siirtovuoden (2024) talousarvion perusteella.

Esityksessä rahoituksesta 70 prosenttia kohdentuisi työikäisen väestön (ikä-ryhmä 18–64-vuotiaat) ja 30 prosenttia laajan työttömyyden käsitteen perus-teella, joka kattaa sekä työttömät, että palveluiden piirissä olevat asiakkaat. Työttömyysturvaetuuksien kompensatio taas korvattaisiin kunnille poikki-leikkaustilanteen mukaisesti ja sen suuruutta ei esityksen mukaan tarkistet-taisi

myöhemmin. Perusteltua olisi, että vieraskielisin suuntautuvien TE-palveluiden erityistehtäviä tarkastellaan erikseen toteutuneiden kustannusten perusteella.

Mikäli aiemmin palkkatuella kuntiin työllistettyjä henkilöitä halutaan jatkossa työllistää kuntiin, on kuntien palkattava henkilöt normaalin rekrytointi-prosessin kautta. Mikäli työllistetyt henkilöt on palkattu muihin kuin valti-onosuuden kustannuspohjaan oikeuttaviin palveluihin, jää heistä aiheutuva kustannus kokonaan valtionosuuteen liittyvän kustannustenjaon tarkistuksen ulkopuolelle.

Palkkatuella kuntiin palkattujen henkilöiden tilastointia pitäisi kehittää siinä suuntaan, että nämä henkilöt laskettaisiin osaksi laajan työttömyyden kriteeriä sekä heistä aiheutuvat kustannukset laskettaisiin ja raportoitaisiin Valtiokonttorille osaksi lakisääteisiä palveluita siten, että kustannukset kirjautuisivat osaksi valtionosuuspohjaa. Silloin kunnilla olisi edelleen selkeä kannustin palkata esimerkiksi osatyökykyisiä palkkalistoilleen.

Kokonaisuudessa nykyisen kuntien palkkatukityöllistämisen kaltaisen työllistämismuodon lisääminen lainsäädäntöön olisi perusteltua.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Siuntion kunta ei lausu näistä kohdista

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;
Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Muutosaikataulu on tiukka, joten lain läpimenoaikaa on syytä vielä tarkastella jatkotyöstön aikana.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Siuntion kunta yhtyy TYP-johtajien 19.5.2022 antamaan lausuntoon.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Parvikoski Erika
Siuntion kunta - Kunnanhallitus